

Foaie

pentru

mente, inimă și literatură.

Sub redacția

lui

GEORGIE BARICZ.

Anul al 9lea.



B R A S H O V.

1846.

In priv. tipografie a lui Joan Gött.

Bibl. Univ. Cluj	Sibiu
Nr. 651 192...	7. 10

~~SECRET~~

070010

Lève les yeux; ici est le travail, la tâche à remplir; ailleurs est le repos, le vrai joie, la récompense certaine du devoir accompli jusque au bout.

F. De La Mennais.

Джесетпареа матеріілор кьпрінсе дн ачеасть фбіе.

	Нрѣл фбіей		Нрѣл фбіей
Кап 13 дін картеа Длѣі А. de Gerando,		Дешетпареа	20
Ротънїї	1. 2. 3. 4	О сченъ дін цара віетъцілор	21
Fragmente дінтро повелъ дитігълатъ		Фата лѣі Кїріак	21
кълъгъріца	1. 2	Ротънїї дн пѣтъптъл рецеск	21
Квїнте де тѣнгїере пентрѣ редакторї	1	Молдо-ротънъла ла Парїс	22. 23. 24. 25. 26
Бїстріца (Монастіреа дн Цара ром.)	2. 3	Ѓнїверсалъла інстїтѣт де пѣстраре дн	
Din Архїва Алвїнеї, квїнте адънате		Вїена	22. 23. 24. 25. 26
	3. 4. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 12	Префадъ ла Манъалъла де фїлософїе а	
Половрачї	4	лѣі Delavigne	23
Фїлософїе соціалъ деспре едъкація тѣ-		О тїкъ прегѣтіре дѣпъ D. Шаффарїк	24
телор де D. Aimé Martın	4. 5	Поезіа	27. 28. 29. 30
Tismana	5	Фонотїпіе	27
Копїе дѣпъ тестаментъла лѣі Нік. Сїм	5	Дѣтнѣртѣшірї дін сфера медїкѣ	27. 28. 29. 31
Рефлексїї ла дескрїереа ротънїлор прїн		Партїделе челор алвастрії шї а челор верзї	28. 29
D. A. de Gerando	6. 7	Sulzer деспре ротънї	30
Копїе асетеенеа дѣпъ зп хрісов дела 1396	8	Dickърс ла дѣтнѣртїреа премїїлор дн	
Фьгърашъла (дескрїереа лѣі)	8. 9	Рѣтнїк	31. 32
Din ігїнераръла Длѣі Болїак	9	Ѓн проїект пентрѣ тїпърїреа де кърцї	31
Ѓн поѣ попор ротън	10	Мошїї, Маїз	31
Трѣсъръ де рекъноцінцъ	10	Че есте варварїа?	32. 33. 34
Самъїл Клаїн	10	Термометръла аторълѣї ла фетїце	32
Істріана	11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18	Ѓн фрагмент дін історїа вісерїчеаскъ а	
О провъ дін лїтва поастръ	11, 12	ротънїлор	33. 34
Мїжлок де а дѣвѣда скрїсоареа кѣ маї		Тїпърї де кълъторїе	35. 36. 37
шълтъ днлесїре	12. 13	Кореспондїнцъ, деспре кълъгъра кълъгъ-	
Совор вісерїческ	14	рїлор	35. 36. 37. 38. 39
Протопопїї	15	Dїкціонарїз латїно-ротън	35
Тетера, козакъла	16	Дела 1796 пѣлъ ла 1816	35
О адътврїре деспре крещереа попорълѣї		Лавда алънълѣї	35
De ротънїї Істріей	18. 19	Liniamente de а ле векеї арістокрації	
Історїа пропрїетъдїї, о прївїре фїлосо-		франдозецї	36
фїкъ	19. 20. 21	Хъртїїле де стат	36

Tinerimea și patria, дѣпъ Мишелет	37	Пентрѣ исторія вісерічѣаскъ днціицаре	45
Noi de noi	38	Скъртъ исторіе деспре днчензтѣл Вер-	
Prove de tradițiere din Корнелиѣ Nepote	38	шензлѣи ші ротънїи лѣи	46
Din masinile lui Фрідерік II.	38	Ън кѣцїиг археологїк	46
Цѣранзл дн Франца	39	Днціицаре деспре тїпѣрїреа кѣвѣнтъ-	
Din Magazinul исторїк, капете дела Радѣ		рїлор вісерічѣї	46
Гречеанѣ	40	Рецеле пѣмѣнтзлѣи	47
Ъпеле датѣрї исторїчѣ пентрѣ Полонїа	40	Ораціе ла чїгїреа класїфикаціилор дн Блаж	47. 48
Чева деспре лїмба ротънѣ	40. 41	Елеганца, ростѣл лїмбеї ротъне	48
Ън естракт дїн статїстїка Сербїей	40	Кѣвѣнт школастїк зїс дн 29. Ізніе 1846	
Peel	41	de I. Маїорескъ ла Країова	49. 50. 51
Лїтератѣрѣ исторїко-полїтїкѣ, деспре ке-		Исторїа знеї пене	49
незіатѣрї	41	Афорїстї пентрѣ пѣстрареа съпѣтъдїї	50
Хрїсов ал лѣї Бела IV. 1247	42	Лїпса шї оїеа	50
Daniil O'Connell	42. 43	Пентрѣ зн лесїкон ла Іанїї	51
Деспре слове шї лїгере	43	Лѣцѣрна ла Ромаїї	51
Добѣ докѣменте де маре днсемѣтате	43	Meditație ла капетѣл анѣлѣї 1846	52
Ън дат маї поѣ ла исторїа вісерічѣї ро-		Деспре дрептѣл пѣвлїк ал цѣреї ротъне	52
тъне	43		
Брзчеа лѣї Шерван Кантакзїнѣ, пѣсѣ	44		
лѣнѣгѣ Віена дн а. 1683	44. 45	Афарѣ де ачестеа маї ے шї зн фрзтос пѣ-	
Ъпеле опїнїи полїтїчѣ а ле лѣї Іосїф II.	44. 45	тѣр де поезїї, кѣм шї алте вѣкѣдїї просаїче а-	
De кѣлтѣра тѣсїкалѣ	44. 45	тѣрзїте префїрате прїн чеї маї тѣлїї Нрї.	



центръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 1.

Marti, 1. Januarie

1846.

КАП АЛ ТРЕЙСПРЕЗЕЧЕЛЕА ДИН КАРТЕА D. A. Gerando. Ромънии.

D. Герандо дн картеа са титлатъ „Трансилванія ші лъкъиторіи съ“ дървиеще ачел кап пѣмаі ромънилор деспре каріи скріе аша:

Ромънии дн Трансилванія сънт чеі маі античі лъкъиторі аі дърей. Еі стъпънисеръ ші дптемеіесеръ зп принципат, не кьнд магіаріи дши дптінсеръ домпіреа лор песте пѣнді дн векаа Дачіе. Ла марцініле апсцене аі ачестеі провинціі домпіа ші алді принципі ромъни, кьм „Мълътоартъ“ ші „Глад“. Тоді треъзиръ а се траце дпайнтеа порокълві магіарилор, а кърор домпіе дшпліні не чеа а романілор. Ноіи венетічі пѣ се ашезаръ днтр'о сінгъръ парте а дърей, ка дн Ынгаріа. Еі се дптінсеръ ші се рѣспъндіръ престе тоате цінвѣтріле ачелеіаші, дар фъръ а се аместека къ стръвекіи лъкъиторі аі дърей. Темеівл ачестеі деспърдірі, каре стъ ші пълъ а стъзі есте кърат релецеос.

Креціністѣл пѣтрънсе фоарте тѣмпѣріѣ ла колоніціі romanі дин Дачіа. Дн Трансилванія се афлъ інскріпціі дела апъл 274, деасъпра кърора стъ крѣчеа. Дела 325 с'аѣ пѣстрат зп пѣме Теофіл, „Епі-

скопъл Готілор,“ каре дин грешалъ саѣ аскріе Дачілор; ла 390 се ворвеще де зпъл Ніколае „епіскопъл Дачіеі.“ Ромънии афлъндъсе сънт інфлѣнда Бізанцълві (Константинопол) приміръ крѣнда гречілор ші магіаріи ла веніреа лор дн Трансилванія, днчепъръ асемenea а дмѣръдѣша ачеа вісерікъ. Історічіі бізантіні спън, къ капъл ачестор осташи Гѣла (Іѣліе) с'аѣ вотегаз ла Константинопол; іар ла днтоарчереа са дптемеіе епіскопатъла дела Алба Іѣліа (Бълград). Не кьнд магіаріи дн Трансилванія приміръ крѣнда днвшілор, копнаціоналіи лор дн Ынгаріа рідікаръ стеагъл католичістѣлві. Дъпъ че рецеле С. Стефан примі короана сѣпътъ дела Рома, авеа а сѣвтраце не осташиі трансилвані дела інфлѣнда Бізанцълві, каре о ші фѣкъ. Де атѣнчі днтре магіарі ші ромъни се врзі дѣсвінаре. Фрѣнташиі ачестор дин вртъ трекаръ дн чеата поілор стъпъні ші дши пъръсіръ вісеріка; дар попоръл пѣші пъръсі крѣнда, ші се ліні къръ ачѣеш къ атът маі вѣртос, къ кът преодіи лор ера маі сѣрачі ші маі мѣлт прігоніді (persecutes)

Ромънъл пѣзіндѣші релецеа са, дши пѣстръ ші датіпеле сале ші літѣва са. Токма центръ-къ еі се днфрѣнта къ за

попор ривал, каре дши авеа individua-
теа са, ромънїи джк'ши пъзиръ осевїтел
лор характер ка о victorie скъмпъ. Еї
пъпъ астьзї аѣ о лимъ къ тотъл романъ,
ші ла еї се маї афлъ datinї веки, каре де-
ла челеламте попоаръ romaniche с'аѣ пер-
дът къ тотъл. Ынеме пъте пъгъне, към
Флорика (Flora), Дайна (Diana), Дайнада
сънт фоарте лъдите дитре фемеї. Чеа
dinъtie dъmineкъ din Maїz ромънїи църанї
о маї сервезъ prin tradїcie ка съръ-
тоареа Флорей; еї мерг ла къмп шї дп
пъдърї, се джкъпъпъ къ флорї шї къ фої,
ші се ре'иторк сълтънд ла сат. Кътръ
джчепътел верей дпмълтъ dinainteа къс-
чоарелор лор зп съл лънг къ пъштъф
de кренци шї de фъп, пе каре'л пъмеск
Arminden. Се креде, къ ачѣаста е о da-
tinъ romanъ. Колонїциї останаї дши серва
джчепътел апълвї вътълїмор, ridikъnd pain-
теа зшїмор лор arma Dei seu Martis. Дж-
къ п'аѣ трекът ани чїпчїзечї, декънд ла дп-
гропъчънї се ведеа праeficae (пльнгътоа-
реле), шї църанїї пѣ липсеск пїчї одагъ а
пъне торцилор къте зп ван дп гъръ. Дж-
пъратъл Іосїф II. ка dъштан че ера пе-
джпъкат а кредїнцей дешерте, щїѣ щерце
ачѣастъ datinъ; тотъш зп фїѣз їзвїторїс
пѣ сѣфере а се дпморшъпта ал сѣѣ татъ,
пъпъ а пѣ пъне зп креїдарїс дої дп тъ-
пъ. Съ адаоцем, къ ромънїи пѣ скот пїчї
одагъ апъ din врео фънтъпъ, фъръ а пѣ
върса din ачѣеа кътева пїкътърї пе пъ-
тънт; еї къ ачѣастъ лївагїе дппрезпъ
оарешче кредїнцъ дешартъ.

Салтърїле ромънещї сънт де зрїме
romanъ. Ынеме фїгърї шї adeseорї пѣсе-
тѣра салтърїмор пе адък aminate дескри-
рїле салтърїмор антїче. Салтърїле лор въ-

деск (manifestant) totdeагпа врезн къдет,
врео фаптъ; еле аѣ о дпсемпъчъне de-
terminaгъ. Аша салтъл хъдъган каре есте
чел маї лъдїт, се паре къ джкїпъгїе ръпї-
реа савїелор. Салтъл кълъшерїлор дп-
къ е фоарте карактерїстик. Етимолоциї во-
їеск а щї, къ ачелаш се сълта дп Coli-
sacem; алциї сънт де пъререа, къ ачелаш
есте зп салт де кълъредї, саѣ маї кърат
„зп салт де каї.“ О tradїcie дї дъ зп
джчепът пълт маї ресектавил, шї къвъп-
тъл ромънеск дп dedъче дела collini salii,
скъртат colli salii. Nicuport пе спъне, къ
сълтърїи салїнї (зп фелїѣ де попї) авеа
зп темплъ (капїще) пе Деалъл квїринал
(дп Рома). Кътръ мїжлокъл лвї Априліе
сълта еї сънт кондъчереа зпвї кап саѣ
Vates дитре пеще къптече, каре дп tim-
пъл лвї Орагїе авїа се маї пѣтеа дпде-
леце. Сълтърїи ромънїи поартъ пъпъ
дп зїоа де астьзї ка шї romanїи дбъ къ-
реле дпвътвате къ пастърї де арагъ крѣ-
чїш песте зпър; зпа din ачеле джкїпъгїе
кърела де савїе; — салтъл лор, каре е
прївїт оарешкъм де сѣнт дп джчеп къ
капетъл лвї Априліе саѣ дъпъ Ръсалиї, дп
лок де савїї авълтъ веде лънци, шї пе
кондъкъторїс шї'л пъмеск вътаф. — Амї
сѣввїде зп салт, ал кървї пъте пѣ мї'л
щїъръ спъне, каре дпсъ мїе'мї вътѣ ла
окї фоарте. Дъпъ че салтърїи пърече
мерсеръ къдїва нашї дп ротогол, върва-
циї се дешърдїръ де фемеї. Ачѣсте din
зртъ мерцеа зпа къте зпа пе лънгъ вър-
вагї, шї се пърѣа къ кагъ къ neodїхъ
зп лъкръ скъмп. Вървагїи се адънаръ ла
зп лок шї мїшка din пїчоаре ка останаї
дп маре, апої ръзїмъндъсе дп лънциле
лор веде фъчѣа сърїтърї перегълате дп-

codite de стрігъри, ка ші кѣм ар продъче о вѣтъліе. Фемеіле дѣкъ тот маі пѣшіа тѣкънд ші серіоасе ка пеще зѣбре. Дѣ зрѣтъ вѣрвадіі се дѣіентарѣ ла еле дѣтре мішкърі де вѣкъріе, ка ші кѣм дѣпъ зп перікол таре с'ар фі реафлат, ші ле редѣсерѣ дѣ коріѣ, знде сѣлта тоці кѣ вѣкъріа чеа маі вііе. Ачі се vede, че пѣтернікъ е традиція. Салтѣл ачеста есте о поетѣ дѣтреагѣ. Чіне шіе ла че інкърсіе де варварі есте ачела dedікат дѣтрѣ свеніре. — Дѣеле салтѣрі аѣ характер фоарте фѣріос. Де ачестеа въззів дѣтр'о зі ла дѣзна лѣпгѣ Клѣж, кѣнд пропріетаріѣл фѣкѣ ротѣнілор дін сатѣл сѣѣ зп оспѣц. Дѣпъ свпетѣл знеі мѣзічі сінгларе вѣрвадіі фѣкѣнд зп черк (ротогол, коріѣ), дѣші грѣтѣдірѣ веделе тот ла зп лок, сѣрірѣ дѣ свс, ші дѣченѣрѣ а стріга дін пѣтері. Ла дѣченѣтѣл фіекѣреі сѣлтѣрі вѣрватѣл тотдеазна дѣші іа пе сѣлтѣтоареа са де тѣпъ, фаче доі паші пайнте ші зѣл дѣдѣрѣпт, дар дѣ черк, дѣкѣт фіе-каре пѣреке віне іар ла локѣл сѣѣ. Апоі сѣлтѣторіѣл дѣші рідікѣ тѣна ші дама дѣпінсѣ де дѣпсѣл де кѣтева орі кѣ віочзне трече пе свпт ачешаш. Дѣеорі вѣрвадіі се адѣпъ ла міжлок, покпеск дін дефете, сар дѣ свс, deodатѣ стаѣ іарѣ, се зітѣ ла пічоаре кѣ каре се пѣреа кѣ дѣчкаркѣ а форма фігѣрі пе пѣтѣнт; дѣтр'ачеа фемеіле лѣндѣсе зпа пе алта де тѣпъ, се дѣторк дѣчет дѣ ротогол; апоі сѣлтѣторіѣл іар' дѣші апѣкѣ фемеіа, о рідікѣ, о дѣтоарче, о ласѣ іарѣ пе о кліпїтѣ ка сѣ факѣ мішкърі, саѣ сѣші іа о пѣсетѣрѣ, ші ел іар се дѣтоарче ла сѣлтѣтоареа са. — Салтѣріле ачестеа тотдеазна мерг дѣпъ такт, де ші melodііле де тѣлте орі сѣат преа

копѣзѣ. Дѣеле рефрѣне се репедеск дін рѣстіпн дѣ рѣстіпн ші ротѣніі ле дѣсоцеск кѣ плеспірі дін тѣпї, стрігѣнд дѣ версѣрі (дескѣптече), ші спзінд лѣкърі де глѣте сѣлтѣтоарелор лор саѣ ші прівіторілор. Ка семп а знеі галантеріі сінгларе сѣлтѣторіѣл дѣші апѣкѣ дама дапѣп де зѣрѣл еі чел делікат, ші аша о дѣпїоце дела сіне; кѣ ачеста дѣсешпн ел, кѣ о ласѣ ші дѣ тѣлѣтѣмѣце. Фемеіле салтѣ пѣрѣреа кѣ окіі плекаді дѣ жос; еле маі тѣлт мерг декѣт сар, пре-сте тот вѣдеск ретраѣере маі таре, дѣ време че вѣрвадіі салтѣ кѣ дѣфокаре педѣмерїтѣ. Дѣферѣлѣтаді де мішкаре ші де лартѣ, се паре кѣ зітарѣ тоате фігѣреле реглѣте; стрігѣ фоарте таре, рідікѣндѣші тотдеодатѣ фаца чеа вііе дѣ свс ші скѣтѣрѣндѣші лѣпїіле плете. Ла зрѣтѣ пінтре порѣл де пѣлбере пѣ маі везі декѣт пічоаре гоале, опінчі, чісте галѣне, пегре, рошіі, каре се аместекѣ, се дѣпїнг ші ват дѣ пѣтѣнт.

Чітіторіѣл сѣ пѣ се тіре, кѣ ворѣеск аша пе ларг деспре салтѣріле ротѣне; еле дѣ адеѣр аѣ о таре дѣсемпѣтате. Салтѣл есте чеа маі де фрѣнте петречере а дѣранілор транспанані. Еі дѣ тоате дѣмінечіле мерг ла віртѣл (кѣрчѣта) сатѣлї, ші дара дѣтреагѣ саре дѣпъ лѣзѣта (четера) дѣганѣлї. Сѣлтѣторіі вѣпї сѣпт фѣрте респектаді, ші афлѣ зшор тіресе, пептрѣ-кѣ жѣтеле фетїде кѣ тѣрїтатѣл пѣ се лапѣдѣ де плѣчереа ачеша. Еле ащѣапѣтѣ ка сѣ ле дѣкѣ дѣ тоатѣ дѣмінека ла вірт; апоі се ші дѣгрїжеск сѣ деа де зп вѣрват сѣлтѣторіѣл вѣп. Талентѣл салтѣлї дѣтре ачесте дѣпреціѣрѣрі пе ачі де пѣ е зна дін віртѣділе кѣсене. — Дѣеорі

се афлѣ ши сълтѣторі дін месеріе (ex professo), каріи ѣмѣлѣ дн чете дін сат дн сат ши салтѣ ка смінтіді де міате. Еї се кред а фї домпідї де некѣратѣл, ши сътепї, іар маї вѣртос фетеїеле, дї мілѣсек віне. Ън сълтѣторїѣ вѣн, каре е осѣндїт ла фокѣл де вечї! Аѣ пѣ е ачеста темейѣ де ажѣнс пентрѣ мілостівїре? Ла ѣн орѣшел апѣме Тїѣш афлаїѣ шепте сълтѣторї апѣкаді де некѣратѣл, каріи ѣмѣла прїн діпѣтѣріеле Бѣлградѣлї. Еї спѣнеа дн гѣра таре, кѣ дракѣл ва лѣа пе ѣпѣл дїн еї кѣ трѣп кѣ тот; ачеста дндоїа компѣтїміреа прївїторїлор. Еї дн адеѣѣр сълта фортѣ віне ши прївїа кѣ ѣн фелїѣ де трѣфіе ла віедїї оаменї, карїи се пѣреа кѣї ваїерѣ. Есте фїреѣе, ка ачестрам де кѣщїгсѣшї аїѣѣ чїнстїторїи сѣї. Дндрѣчїдїї пѣ лѣкрѣ, ши дн дрѣтѣл лор даѣ де оаменї прїетїношї кѣт ши де креїдарї кѣ прїсос. Се днпѣтпѣл пѣреа де тѣлте орї, кѣ дѣпѣ че сълтѣторїи аѣептарѣ ѣн рестїтн хотѣрѣт дѣпѣ дракѣл, дншї днкеїе кѣрареа кѣ кѣсѣторїа, ши дн стареа лор де маї пайте пѣ пѣстрѣазѣ маї тѣлт нїмїк, де кѣт о фаїтѣ пѣндоїтѣ де хѣрпїчїе ши градіосїтате.“

„Ротѣнїи сѣппаді авїа де сѣпт шервіе, сѣпшї ла преодї сѣрачї ши пѣнвѣдаді аѣ тоатѣ кредїнда дешартѣ а попоарѣлор семї-чївїлізате. Оаменїа кѣрор спрїнчеле се днвїпѣ ла мїжлок ле сѣпт лор кѣ препѣс, ачєїа аѣ окїї рѣї (deókıe). Сѣпт ѣмеле зіме а септѣтѣпєї, кѣт е марца ши віпєреа, днтрѣ каре зімеле реле аѣ пѣтере свпра-патѣралѣ. Спрє сѣарѣ, адїкѣ пе кѣнд се апропїе мїнѣтеле де ашї перде пѣтереа пе ачєа зі, дншї дндоїеск рѣѣтата дн контра віедїлор оаменї. Аша дн

ѣмеле діпѣтѣрї се пѣзеск а ешї дѣпѣ а-пѣсѣл соарелїї спре а пѣ авєа врео пѣпасте кѣ „Мардолеа.“ „Дѣкѣте Мардѣсеара!“ есте ѣпѣл днн фраселе кѣ каре днжѣрї пе чїпева. Кѣт пентрѣ фертекѣтоаре, еле фїреѣе віазѣ пѣмаї спре а фаче рѣѣ; днн порочїреа еле се пот кѣноаѣе, пентрѣ-кѣ фертекѣтоареле аѣ кѣте о коадѣ ѣнеорї сѣпдіоарѣ, іар алтеорї аколо, ѣнде арє ши дракѣл а са. — Дн архївеле комїтателор се афлѣ процесѣрї фѣкѣте асѣпра фертекѣтоарелор (strigoaie), каре ар фї фоарте кѣрїоасе, дакѣ п'ар фї преа днфїорѣтоаре. Маї вѣртос ротѣнїї ера, карїи ера пѣрѣдї ка фертекѣторї. Дакѣ спр. п. пепорочїдїї авєа вреѣн пѣѣел саѣ врео патѣ пѣагрѣ пе трѣп, ера фоарте грѣѣ аї сѣѣпа де препѣсѣл, кѣ п'ар фї фертекѣторї. Се щїа ка сїгѣр, кѣ дракѣл пѣ сїмте нїчї о дѣрєре ла локѣрї ѣнде пелеа авєа вреѣн семн. Пентрѣ ачєа пѣ ліпсїа а фаче прове пѣтѣроасе спре а се днкрѣдїнда де пѣсїмдічѣпєа дндрѣчїтѣлї. Ла 23. Ізліе 1728 сє арсерѣ ла Сегедїн дн Ъгарїа шесе фертекѣтоаре, днтре каре се афла ѣн вѣтрѣн де оптѣчї ши дої анї, каре фѣсесе дерегѣторїѣ ла ораш. Дн ачєааш зі се арсерѣ ла талѣл Тїсеї шепте фертекѣтоаре пе рѣг. Пѣпѣ ла а. 1739 фертекѣторїи пе ла Арад ши ла Цїѣла се жѣдека прїн проѣѣ де апѣ. Дакѣ пота, дн да тордїї, пентрѣ-кѣ се кредєа, кѣ элементѣл кѣрат лапѣдѣ пе віноват. Тот че авєа пѣрѣдїї а фаче маї віне, спре ашї компрова пѣвіновѣдїа ера ка сѣ се пече. Нѣмаї ла а. 1758 свѣт Марїа Тересїа, днчепѣ гѣверпѣл австрїак а пѣле капет ачестїї фелїѣ де есекѣдїї. Ел опрї пе жѣдекѣторї а днчєне врео жѣдекатѣ асѣпра фертекѣторїлор фѣрѣ днпѣтерпїчїре лѣатѣ дела капчеларїа кѣрѣї.“

„Ромънїи знеорї кред, къ кзтаре орї кзтаре ом къшзлъ сечетъ, саъ къ адъче плѳіе *). Къпоск зп ботанїст прокопсїт, каре дптръ зна de зїле авїа скъпъ de сътенї. Ачелаш ервѳрїа не зп деал, нїще трекъторї дп зѳрїръ. Ла дпчензт еї пз пзтеа осевї форма фїїндей вїе не кареа о vedea дїп депъртаре; дпсъ къ дпчетзл, вздетънд ла ведїїле преа къпоскзте дп сат дшї пзсеръ дп кап, къ еї ар фї dat de зп лзп. Дечї апзкъ а гонї не лзп; дпсъ кътъ мїраре дї къпрїнде не кънд дп лок de лзп се рїдїкъ о фїїндъ омепеаскъ. Нзмаї зп стрїгоїз дшї пзтеа скїтзва форма аша. Бїетзл еотанїст, рекъзънд дїп дпълдітеа щїїндей, се vedea преа рѳъ тратат. Дїп порочїре о трѳсѳръ трече не аколо, шї ел фѳ скъпат ла времѳе взпъ. Мї с'аъ спѳс, къ нїще сътенї ромънї темъндзсе кзткъ дптре еї с'ар афла фертекъторї, дптр'о сеаръ пзсеръ дп вїсерїкъ атътеа ѳле плїне de лапте, къте вачї ера дп сат. Еї ера сїгѳрї, къ вор дескоперї не фертекъторї, пентрѳ-къ лаптеле дела вачїле ачелора тревзїа съ се пѳѳрїаскъ неапърат песте поапте.**)

*) Шоломопарї. Ам къпоскзт зп ом вѳтръп дїп сатзл Чѳѳд лъпгъ Блаж, каре адзна вѳледї дппредїѳр de сїне, ле аръта кзрзл порїлор шї ле мїпцїа, къ ел порзпчеще порїлор шї фѳлдерелор ка съ еасе дїп кеїа Тѳрзеї. Сътенашїї кредѳеа вѳтръпзлзї шї аша сзперстїгїа се дпкзїва дїп мїка прѳнчїе дп тїпереле лор іїнїї. Реч.

**) Ачестѳе дѳъ пзпѳрї дїп зрпъ сѳмт традъсе рѳъ дп пепщѳе, дънд зп дпцелес къ тотзл осевїт de ал орїпналзлзї фраздоз, ка нї кзп тоцї ромънї ар фаче къ лаптеле аша шї прѳѳгїнденї. Реч.

Знеорї лзкрѳрїле ачестѳеа сзперстїгїоасе се аместекъ къ крѳнченїї. Еї дпморпъп-тъ не фертекъторї ка шї не алцї рѳпо-сацї; дар de кзтва с'ар лѳцї фамїа, къ еї с'ар фї арътат дп сат сѳпт форма врезпѳей вїетъдї, ле дескїд морпъптъл шї ле стрѳ-пзпг трѳнзл морп къ зп пар, пентрѳ-ка съ пз маї поатъ ешї.

(Ва зрма.)

ФРАГМЕНТЕ ДИТР'О НОВЕЛЪ ДН-ТИТЪЛАТЪ КЪЛЪГЪРЦА. *)

Ачѳаста ера дп времѳеа Домпнїей фе-рїчїтзлзї, саъ de врецї маї вїне а пепорочїтзлзї прїнд Костантїн Брѳнковѳанзл, не каре л'ам къпоскзт дп вїадъ шї л'ам плѳлс дзпъ моарте.

Съ не адъчем пѳдїп амїнте de пзте-реа фамїлїї лѳї; de пепѳѳрателеї вогъ-дїї; de дълчедїле зпѳей лзпцї вїедї плїне de десѳѳѳрї шї vom мѳртѳрїсї къ соарта пѳ пзтеа фаче нїмїк маї мѳлт пентрѳ зп Крїс модерн. Апої съ не дптоарчем къ гъндзл дп капїтала сълтанїлор ла леат 1714, съ vedem зп вѳтръп къ о фїзїогно-пїе мѳреадъ, къ варѳа лзпгъ, къ пѳрзл алѳ, че дї къдеа дп плете не змерї, дп-пайнтънд кътре локзл осъндей, околїт de фїї шї de пепоцїї сѳї; съ vedem капетеле ачелор копїї къзънд къте зпзл, зпзл, дп-пайнтѳеа вѳтрѳпзлзї, шї сѳнцїеле лор стро-

*) Кълѳторзл, каре ш'а дат словозѳенїа а дп-дрѳнта стїлзл чел векїз шї алевое de дпцѳ-лес ал ачѳцїї повелъ, п'а гѳсїт къ кале а дппайнї дела сїне пѳрдїле че лїпсѳек дп манскрїптѳа дїп каре а лзато.

mind хайеле непорочитѣлѣ татъ, мартър деснѣдеждѣт ал сѣжршитѣлѣ лор; съ'л vedem дп минѣтѣл торѣи арвнкѣнд о дѣ-
 рероасъ прѣвѣре асѣпра челѣ дп зртѣ коп-
 нѣл каре маѣ рѣтѣсесе, дмѣрѣдѣшжѣнд'л
 чеа дп зртѣ дмѣрѣдѣшаре шѣ дптинжѣнд
 капѣл ла сатѣрѣл дѣалатѣлѣ; съ ле vedem
 ачестеа, шѣ вом зѣче кѣ зп фѣлософ: Нѣ
 фѣрѣчѣ пе нѣменѣ дпайнѣтеа сѣжршитѣлѣ.
 Дар кѣражѣл кѣ каре шѣѣ а мѣрѣ шѣ ста-
 торнѣчѣа че авѣ дп рѣлѣчѣа са фѣрѣ вред-
 нѣче де векѣз крѣдѣн шѣ спѣларѣ о крѣмѣ*).

„Фамѣлѣа Корвѣнѣлор ера зпа дпн че-
 ле маѣ дпсѣтпате але дѣрѣи сѣвт domnia
 ачестѣ прѣнд, шѣ соѣѣа марѣлѣ логоеѣт
 Корвѣанѣл, пе лѣнгѣ о вѣлѣтате фѣреаскѣ
 авѣа ачел дѣх де мѣлостенѣи шѣ фачерѣ де
 вѣне, каре дп довѣндѣсе дп соѣѣатѣеа
 прѣндѣселор Брѣжковѣнѣче. Пѣнтрѣ вѣсе-
 рѣчѣ маѣ алес, нѣчѣ о жѣртѣф пѣ і се пѣ-
 реа маре, шѣ тоатѣ пѣрѣреа де рѣѣ дѣ
 ера кѣ пѣ поате съ дпкѣне ла тѣлѣстѣрѣ
 атѣтеа мошѣи кѣте ар фѣ дорѣт. Локѣл
 де дптѣлѣвѣре ал кѣлѣгѣрѣдѣлор дпн тоате
 пѣрѣдѣле ера каса еѣ, сѣгѣре фѣнд кѣ вор
 гѣсѣ аколо тот ажѣторѣл шѣ дплеснѣрѣле
 де каре ар авѣа трѣвѣндѣ.

Дѣѣ фѣте шѣ зп вѣѣат алкѣтѣвѣа ачѣа-
 стѣ фамѣлѣе. Фата чеа маѣ маре Елена,
 дп вѣрѣстѣ де 17 апѣ, ера пѣ пѣмаѣ фѣрѣ-
 тоасѣ, пѣ пѣмаѣ моѣенѣсе калѣтѣдѣле сѣ-
 флетѣнѣи але мѣмесѣ, дар съ афла дпкѣ
 дпподовѣтѣ кѣ дпвѣдѣтѣра кѣтѣ съ пѣ-
 теа довѣндѣ пе ачеле времѣ. Мѣлѣдѣ тѣнерѣ
 с'ар фѣ сокотѣт порѣчѣдѣ съ о ѣа де соѣѣе,

дар атѣнѣчѣ зѣстреа пѣ ера чеа дпнтѣи коп-
 дѣѣе а кѣсѣторѣи, шѣ еѣ ар фѣ врѣт маѣ
 дпнтѣи съ се дпкрѣдѣндезе де пот фѣплѣ-
 кѣдѣ, лѣкрѣ кам ачѣвое дптр'о времѣ кѣнд
 адѣлѣрѣле ера рарѣ, шѣ кѣнд фѣтеле де-
 парте де дпкѣнѣчѣвѣеле челе вѣклѣне шѣ
 интересате але вѣрѣваѣлор, п'авѣа алѣтѣ
 соѣѣатѣеа декѣт а мѣтелор саѣ а товарѣ-
 шелор де копѣлѣрѣе. Апоѣ кѣтп, прѣн тоате
 ачѣсте грѣвѣтѣдѣ, тѣлѣрѣл Лѣвѣрѣанѣз гѣсѣ
 прѣлеж а фаче пе Елена съ гѣндѣаскѣ ла
 дѣксѣл; ачѣаста есте секретѣл аморѣлѣи,
 шѣ дп кѣпоск тоѣи ачѣѣа каре аѣ ѣвѣт
 вреодатѣ. Ел пѣ ера маѣ фѣрѣтос декѣт
 чѣѣлалѣдѣ тѣнерѣ, дар съ деосѣвѣа дпн мѣлѣдѣ-
 теа лор прѣн нѣде сѣнтѣменте романтиче
 шѣ зп карактер кавалѣреск, дарѣрѣ де о
 потрѣвѣ прѣдѣвѣте де фѣтеѣ, чел дпнтѣи
 пѣнтрѣ-кѣ рѣспѣнде ла вѣаѣа лор де ѣлѣзѣи,
 шѣ чел де ал доѣлеа, пѣнтрѣ-кѣ фѣтеѣле
 пѣнтѣнд довѣндѣ сѣнгѣре слава, ѣвѣеск кѣар
 зшѣра еѣ дп ачѣѣа каре о аѣ, саѣ каре съ
 пар вреднѣчѣи а о авѣа. Шѣ тѣлѣрѣл амо-
 рѣз съ деосѣвѣсе дп вѣтѣлѣа дѣла 21 Авг.
 1690, вѣтѣлѣе дп каре рошѣнѣ кѣшѣгасѣрѣ
 о вѣрѣндѣ стрѣлѣчѣтѣ асѣпра пѣтѣлор.

Апоѣ, афарѣ де ачѣсте кѣвѣнте, поате
 кѣ Лѣвѣрѣанѣл авѣа факѣлтатеа а ѣвѣи маѣ
 тѣлѣт декѣт алѣдѣи; поате кѣ пѣтрѣндѣреа
 фѣтеѣаскѣ дескопѣрѣсе дп ел о ѣнѣмѣ тѣ-
 пѣрѣ шѣ непѣреѣкѣтѣт. Адѣвѣрат дп а-
 дѣлѣрѣи ел нѣчѣ одатѣ пѣ помѣнеа пѣтеле
 Еленѣ, ва дпкѣ се пѣреа а черка зп фел
 де сѣлѣрѣре шѣ тѣнѣе, кѣнд азѣѣа пе алѣдѣ
 пѣтѣрѣжѣнд фѣрѣтѣсѣдѣле еѣ; дар пѣнтрѣ а-
 чел че с'ар фѣ интересат сѣѣи афле секре-
 тѣл, кѣар пѣртѣреа ачѣаста ар фѣ фост о
 доваѣ. Орѣ кѣтп ва фѣ, Елена азѣѣсе вор-
 ѣнд де дѣксѣл; дп вѣзѣсе де кѣтева орѣ

*) Се зѣче кѣ К. Брѣжковѣанѣл ар фѣ фост з-
 нѣл дпн прѣчѣнѣзѣторѣи торѣи зпѣѣлѣи сѣѣ
 Шѣрван II.

къларе дн парада домнеаскъ, ба кiар дн каса пъринцилор ей, unde днсоцеа кьте о-
датъ пе татъ-сѣъ ла зиле де визитъ, ши а-
тѣта а фост дндестѣл ка сѣ'л жвдече вред-
ник де драгосте. Днделецереа лор сѣ зр-
ша де маї тѣлтъ време, ши акѣм хотърж-
серъ ка ел сѣ тримидъ пе татъ'о а о чере
формал дн късѣторіе. Тоате сѣ пѣсеръ
ла кале пентрѣ ачеаста, кьнд о днтѣмпла-
ре непревъзѣтъ ле стрікъ планѣл, чел пѣ-
дін пентрѣ кѣтъва време. Дої оамени дн-
семпаді дн історіа лѣмії, трѣѣа атѣчї
інтересѣ ши вѣгареа де сеамъ; зѣл це-
перал маре, ши рѣсвоїник вітеаз пѣлъ ла
песокотіндъ, дестоїник де днтрепріндерїле
челе маї дндръзпече, патѣръ де фїер, фѣръ
слѣвїчїзнї ши фѣръ де предет, децента
ачел интерес че дн днсѣфлъ слава непоро-
чїтъ. Челелалт вітеаз ши днцелент тот-
деодатъ; каре стѣлѣа дн сілъ дѣпъ окїї
сѣпѣшилор сѣї вѣлѣл сѣперстїдїї ши ал пе-
дїїндїї, каре, прїн деспотїсѣл чел маї
авсолѣт чївїліза зп неам сѣлватїк; днсѣфла
зп епѣсїаст общеск, ши екзалта дѣхрїле
ачелора каре ведеа днтрѣпсѣл зп їзѣвї-
тор ал крещїпѣтъдїї. Ромѣнїї ар фї пѣтѣт
профїта де прїлежѣл че сѣ днфѣдїша. Дар
карактѣрѣл чел пехотържт ал прїндѣлї
Брѣжковѣанѣ ши днпотрївїреа зпор воерї
вѣтрѣлї, зѣдѣрнїчїрѣ тоате пѣдеждїле.

(Ба зрша.)

Кѣвїнте де тѣлгїере пентрѣ Ре- дакторї.

Кьнд оамениї ш'ар лѣа остенеалъ пѣ
пѣмаї а прївї дн фїле де каре с'аѣ дндѣл-
чїт одатъ, чїзнеорї ар ши арѣка врео кѣ-
тѣтѣрѣ дн сікрїеме челе маї секрете а

ле редакцілор, крѣдем кѣ тѣлді ш'ар-
скїмба вшѣбра жѣдекатъ че аѣ деспре фїле
пѣлїче; кьнд зпїї ар авеа прїлеж а кѣлка
одатъ тѣкар пе калеа чеа плїпъ де спїнї
шї ар осевї днтре лїтератѣра ши пѣлїчї-
татеа зпор падії пѣмаї прїпче ши днтре
а ле алтора пайнтате кѣ веакѣрї, атѣчї ре-
дакцілор лѣар рѣтѣпѣ чел пѣдїн о тѣл-
гїере: де а пѣ фї осѣндїте неаскѣлате.
Пїлделе сѣпт пѣлѣкѣте, аледем днсѣ де
ачелеа, каре пѣ пот вѣтъма.

Редакція Вестїторїѣлї зѣлгѣреск дн
Кѣлж стрїга дн Ноемвріе, кѣ пѣхарѣл а-
тѣрѣчїнеї дї е плїн де кѣрѣе.

Ън редактор ромѣнеск обсерва пѣ аша
де тѣлт, кѣ дѣпъ че се фак тоате, компо-
зїдїе, келтїалъ, ченсѣрѣ, тїпѣрїе, коректѣ-
рѣ, спедїдїе, апої се маї лѣпѣеск дн дрѣм
педечї, пе каре нїчї тїпѣрїторїї де кѣрѣдї
пѣ ле кѣпоск.

Ал консорте ромѣн каѣтъ тѣлгїере
дн зрѣтѣоареле кѣвїнте а зѣлї скрїиторїѣ:
„Прїгонїдї саѣ калотпїадї, пої вом ста лї-
пїдїдї ши кѣ фѣрптеа кѣратъ днпайнтеа хѣ-
леї, кѣчї мїнчѣна се точеѣе їѣте; кѣчї а-
вем копїїїнда де а фаче віне, кѣчї пої шїм
кѣм трѣїеск ши тор ачеї че се жѣртѣеск
а сѣѣе венїпѣл врепнеї марї рѣнї соція-
ле. Ваї де ачеїа, карїї п'аѣ їнїтѣ сѣ спїѣе
тот че лї се паре адеѣр, тот че лї се паре
дрепт! Кѣчї а се опрї чїнева пайнтеа рѣгѣ-
чїреї, днпротїва кѣреїа се поате лѣпта,
есте о фѣрѣделеѣе дн контра жѣдекѣдїї,
ши а се траѣе дндѣрѣпт де пѣдрептатеа
че о поате сѣфѣрѣма, о фѣрѣделеѣе дн
контра оменїреї.“

А сѣспїна днпрезѣлъ днѣлъ есте о тѣл-
гїере. Solatium est miseris, socios habu-
isse malorum.

С Ъ В Е Н И Р Ъ Л.

Не асть мовіліць, сімвол ая вечнічіей,
 М' афлам одініоарь — дар кьнд . . ам ші зїтат,
 Сьпєс ачелор сімдзрї шї невіновъдіей,
 Чє атєпчі ка totd'ава дп сіпз'мі с'а пьстрат.

Ачєа фрѣмоась време de armonie плінь,
 Ачєл zestimn de чеасрї. Ах! поате п' о маї фї!
 Дп darn отєл адєаптъ, дп darn ел маї сьспїнь
 De зілєлє трєкѣтє чє п' аѣ а маї veni!

Прѣквѣдл чє 'н арїнь інсекте скортолеце
 Сперєазь, дпсь оаре гъндеце ел маї тѣлт?
 Шї пасереа дїп кодрѣ чє 'н кьшкь лѣкѣце
 Маї властєтъ не крѣзії чє пєпєлє 'їаѣ стѣлт?

Чєл чє а кълкат не роze, ажєпс ла еарна вієдєї,
 Кьнд мердє de с' адапъ ла зндє de ісвор,
 Кѣ чє сімдїрї гъндеце ла зілє а тїперєдєї
 Чє аѣ кѣрс прєкѣт се скѣрцє пѣрѣл сьпт пїчор!

Дар чєл чє компѣреазь дп тьнгзїрї секрєтє,
 Кѣ не індїферїндь, жєнієа са de ієрї;
 Ачєл чє ла віртѣтє гъндеце маї кѣ сетє,
 Шї 'шї vedє віиторѣл трєжіт de мїї дѣрєрї;

Бїміт de лігардієа чє сѣфлєтѣї хрѣпєце
 Се зїтѣ дппрєжѣрї шї зічє лініціт:
 „Ах! карє є врїгорѣл чє тоате кѣртѣце,
 Сьї чєр ка сь'мі деслєдє гъндїрї чє м'аѣ зїміт?

„Грѣвїдї кѣрѣнд а трєчє, о чеасрї фзгѣтоаре!
 Тѣрѣдї а воастрє зрїтє чє сѣфлєтє аѣ врѣсдат
 Ка зндє de торєнтє дп валє кѣргѣтоаре
 Чє тѣрѣ тѣлпїчє чє 'н деал аѣ флѣтѣрат.

„Вєдї трєчє вої, о чєасрї! дар асть мовіліць
 Чє є мартѣрѣ плѣчєрєї чє оdatъ ам гѣстат,
 Дпї амїнтєазь вєчнїк кѣт вьндєа копїліць
 Odatъ не аїчє трєкѣнд м'а 'птімпїнат!

„De'шї зїтѣ фїѣл тѣма, шї ровзл лівергатеа;
 De'шї зїтѣ фїломєла кьптарєа de плѣчєрї;
 Еѣ пѣ зїт фєрїчїрєа чє акѣт сіпгѣрѣтатєа,
 Аїчє 'мї о аратъ кѣ врасдє de дѣрєрї.

„Дар ваї! о фєрїчїрє зрїматъ de осїндъ
 Е змѣра зпор вієсрї чє 'н клїпъ діснѣрѣнд.
 Сьпѣтєє чє аратъ 'н а зндєлор оглїндъ
 А хаосѣлї поартъ мортѣнтѣл дескїзѣнд.

„Аша 'мї адѣк амїнтє de фоаста фєрїчїрє!
 Гъндїнд ла дѣпса пѣмаї дѣрєрєа мєа амїп:
 De шї о тьнгѣрє ла асть сѣвенїрє
 Ъмї дѣ не вѣзє зімвєт шї 'н інімъ сѣспїв.

„Ерам копїл сѣврданїк, ізѣтам дешєртѣчїзєа,
 Мѣ десѣтам дптрѣпса ка 'н лєагѣпѣл тѣтєск;
 Нєвіноватѣл жѣпє дпшї крєдє слѣвїчїзєа
 Сїстєм de адєвѣрѣрї. . . Еѣ пѣ тѣгѣдѣсєк.

„Аїчї не мовіліць, прївїам ла флорїчєлє. . .
 О! кѣт сьпт de фрѣмоасє! — зічєам дптр'єп дєлїр;
 О жѣпъ копїліць дп жокѣрїлє тєлє,
 Ерам обѣт фєрїчє . . . чє дѣлчє сѣвенїр!

„Кьнд тѣ пѣтїа не пѣтє; кьнд дпї зічєа фѣвїтє!
 Кьнд сѣ зїта ла мїпє фѣр' а сє 'ндєстѣла;
 Кьнд дп зімвїрї фрѣмоасє кѣ вѣзєлє стропїтє
 De роа тѣлѣтїрєї аморѣл єспрїма;

„О! еатѣ крєаторѣл а фєрїчїрєї тєлє!
 — Зїчєам . . . крєдєам а зічє . . . de пѣ, поате
 сімцїам —
 Атєпчі тїндєам зрєкєа ла кьт de фїломєлє,
 Шї кьнд рєтѣпєам сіпгѣрѣла лѣпъ тѣ зїтїам.

„Грѣвїдї кѣрѣнд а трєчє, о чеасрї фзгѣтоаре!
 Тѣрѣдї а воастрє зрїтє чє сѣфлєтє аѣ врѣсдат,
 Ка зндє de торєнтє дп валє кѣргѣтоаре
 Чє тѣрѣ тѣлпїчє чє 'н деал аѣ флѣтѣрат.“

De поате сѣвенїрѣл с'адѣкь вр'о дѣрєрє,
 Е пѣмаї пєптрѣ чєла чє сімтє фєрїчїт . . .
 Ъп вьпт акѣма трєчє шї сѣвенїрѣл пїрє
 Кѣ змѣра дїп мортѣнтѣл ачєї чє'а ізѣїт.

1845. Ноємврїє 5.

G. Ciou.